

Chráněné druhy měkkýšů

Mezinárodní dohoda pro chráněné a ohrožené druhy CITES

(Convention International for Threatened and Endangered Species)

Kompletní seznam měkkýšů na listině CITES k roku 2000

Synonyma jsou vyznačena modrou barvou

+ pravděpodobně vyhynulý druh

<i>Bivalvia, Mytiloidea, Mytilidae</i>	
<i>Choromytilus chorus</i>	Chile, Peru
<i>Bivalvia, Unionoidea, Unionidae</i>	
<i>Conradilla caelata</i> (<i>Lemiox rimosus</i>)	USA
<i>Cyprogenia aberti</i>	USA
<i>Dromus dromas</i> (<i>Chonchodromus dromas</i>)	USA
<i>Epioblasma curtisii</i> (<i>Plagiola florentina</i>)	USA
<i>Epioblasma florentina</i>+	USA
<i>Epioblasma sampsonii</i>+	USA
<i>Epioblasma sulcata perobliqua</i> (<i>Dysnomia sulcata</i>, <i>Plagiola obliquata</i>)	USA
<i>Epioblasma torulosa gubernaculum</i>+ (<i>Dysnomia torulosa rangiana</i>)	USA
<i>Epioblasma torulosa rangiana</i> (<i>Plagiola torulosa</i>)	USA /Canada
<i>Epioblasma torulosa torulosa</i> +	USA
<i>Epioblasma turgidula</i> +	USA
<i>Epioblasma walkeri</i> (<i>Plagiola florentina</i>)	USA
<i>Fusconaia cuneolus</i>	USA
<i>Fusconaia edgariana</i> (<i>Quadrula cor</i>)	USA

<i>Fusconaia subrotunda</i>	USA/Canada
<i>Lampsilis brevicula</i> (<i>Villosa reeviana</i>)	USA
<i>Lampsilis higginsii</i>	USA
<i>Lampsilis orbiculata orbiculata</i> (<i>Lampsilis abrupta</i>)	USA
<i>Lampsilis satur</i>	USA
<i>Lampsilis virescens</i>	USA
<i>Lexingtonia dolabelloides</i>	USA
<i>Plethobasus cicatricosus</i>	USA
<i>Plethobasus cooperianus</i> (<i>Quadrula striata</i>)	USA
<i>Pleurobema clava</i>	USA
<i>Pleurobema plenum</i>	USA
<i>Potamilus capax</i> <i>Proptera capax</i>)	USA
<i>Quadrula intermedia</i>	USA
<i>Quadrula sparsa</i> (<i>Orthonymus metanevrus tuberosus</i>)	USA
<i>Toxolasma cylindrellus</i> (<i>Carunculina glans</i>)	USA
<i>Unio nickliniana</i> (<i>Megaloniaias nickliniana</i>)	Guatemala/Mexico
<i>Unio tampicoensis tecomatensis</i> (<i>Cyrtonaias tampicoensis tecomatensis, Lampsilis tampicoensis tecomatensis</i>)	Mexico/USA
<i>Villosa trabalis</i> (<i>Micromya trabalis</i>)	USA
<i>Bivalvia, Veneroida, Tridacniidae</i>	
<i>Hippopus hippopus</i>	Indo-Pacific
<i>Hippopus porcellana</i>	Indo-Pacific
<i>Tridacnea crocea</i>	Indo-Pacific
<i>Tridacna derasa</i>	Indo-Pacific
<i>Tridacna gigas</i>	Indo-Pacific
<i>Tridacna maxima</i>	Indo-Pacific

<i>Tridacna rosewateri</i>	Mauritius
<i>Tridacna squamosa</i>	Indo-Pacific
<i>Tridacna tevoroa</i> (<i>Tridacna mbulvuana</i>)	Fiji/Tonga
Gastopoda, Mesogastropoda, Hydrobiidae	
<i>Coahuilix hubbsi</i>	Mexico
<i>Cochliopina milleri</i>	Mexico
<i>Durangonella coahuilae</i>	Mexico
<i>Mexipyrgus carranzae</i>	Mexico
<i>Mexipyrgus churinceanus</i>	Mexico
<i>Mexipyrgus escobedae</i>	Mexico
<i>Mexipyrgus lugoi</i>	Mexico
<i>Mexipyrgus mojorralis</i>	Mexico
<i>Mexipyrgus multilineatus</i>	Mexico
<i>Mexithauma quadripaludium</i>	Mexico
<i>Nymphophilus minckleyi</i>	Mexico
<i>Paludiscala caramba</i>	Mexico
Gastropoda, Mesogastropoda, Strombidae	
<i>Strombus gigas</i>	Karibik
Gastropoda, Stylommatophora, Achatinellidae	
<i>Achatinella spp.</i>	USA , Hawaii
<i>Achatinella abbreviata</i>	USA , Hawaii
<i>Achatinella apexfulva</i>	USA , Hawaii
<i>Achatinella bellula</i>	USA , Hawaii
<i>Achatinella buddii</i>	USA , Hawaii
<i>Achatinella bulimoides</i>	USA , Hawaii
<i>Achatinella byronii</i>	USA , Hawaii

<i>Achatinella caesia</i>	USA , Hawaii
<i>Achatinella casta</i>	USA , Hawaii
<i>Achatinella cestus</i>	USA , Hawaii
<i>Achatinella concavospira</i>	USA , Hawaii
<i>Achatinella curta</i>	USA , Hawaii
<i>Achatinella decipiens</i>	USA , Hawaii
<i>Achatinella decora</i>	USA , Hawaii
<i>Achatinella dimorpha</i>	USA , Hawaii
<i>Achatinella elegans</i>	USA , Hawaii
<i>Achatinella fulgens</i>	USA , Hawaii
<i>Achatinella fuscobasis</i>	USA , Hawaii
<i>Achatinella juddii</i>	USA , Hawaii
<i>Achatinella juncea</i>	USA , Hawaii
<i>Achatinella lehuiensis</i>	USA , Hawaii
<i>Achatinella leucorrhaphe</i>	USA , Hawaii
<i>Achatinella lila</i>	USA , Hawaii
<i>Achatinella livida</i>	USA , Hawaii
<i>Achatinella lorata</i>	USA , Hawaii
<i>Achatinella mustelina</i>	USA , Hawaii
<i>Achatinella papyracea</i>	USA , Hawaii
<i>Achatinella phaeozona</i>	USA , Hawaii
<i>Achatinella pulcherrima</i>	USA , Hawaii
<i>Achatinella pupukanioe</i>	USA , Hawaii
<i>Achatinella rosea</i>	USA , Hawaii
<i>Achatinella sowerbyana</i>	USA , Hawaii
<i>Achatinella spaldingi</i>	USA , Hawaii
<i>Achatinella stewartii</i>	USA , Hawaii

<i>Achatinella swiftii</i>	USA , Hawaii
<i>Achatinella taeniolata</i>	USA , Hawaii
<i>Achatinella thaanumi</i>	USA , Hawaii
<i>Achatinella turgida</i>	USA , Hawaii
<i>Achatinella valida</i>	USA , Hawaii
<i>Achatinella viridans</i>	USA , Hawaii
<i>Achatinella vittata</i>	USA , Hawaii
<i>Achatinella vulpina</i>	USA , Hawaii
Gastropoda, Stylommatophora, Camaenidae	
<i>Papustyla pulcherrima</i> (<i>Papuina pulcherrima</i>)	Papua New Guinea
Gastropoda, Stylommatophora, Paryphantidae	(Powelliphantidae)
<i>Payphanta</i> ssp.	New Zealand
<i>Paryphanta annectens</i>	New Zealand
<i>Paryphanta busbyi</i>	New Zealand
<i>Paryphanta fiordlandia.</i>	New Zealand
<i>Paryphanta gilliesi</i>	New Zealand
<i>Paryphanta hochstetteri</i>	New Zealand
<i>Paryphanta lignaria</i>	New Zealand
<i>Paryphanta marchanti</i>	New Zealand
<i>Paryphanta rossiana</i>	New Zealand
<i>Paryphanta spedeni</i>	New Zealand
<i>Paryphanta superba</i>	New Zealand
<i>Paryphanta traversi</i>	New Zealand

Chráněné druhy měkkýšů – příklady

CITES

(Convention International for Threatened and Endangered Species)

Následující druhy měkkýšů byly zařazeny do seznamu CITES a neměli by být předmětem obchodních nebo sběratelských zájmů.

Je velmi důležité poznamenat, že **žádný druh** nebyl zařazený do tohoto seznamu kvůli sběratelům.

Většina z nich jsou sladkovodní nebo suchozemské druhy ohrožené znečištěním prostředí, odlesněním nebo jinými činnostmi.

Několik mořských druhů tohoto seznamuje ohrožených kvůli nadměrnému lovu kvůli masu, považované v gurmánských restauracích za delikatesu. Přitom se většinou sběratelsky hodnotná ulita zničí. Přesto musí ale všichni sběratelé dodržovat tyto omezení a nesbírat ulity následujících druhů :

*****

Bivalvia, Mytiloidea, Mytilidae

Druh mořského mlže, příbuzného slávkám, je ohrožený nadměrným lovem kvůli chutnému masu, v některých oblastech s těžbou drahých kovů i znečištěním moře. Prozatím je druh poměrně hojný.

***Choromytilus chorus* - Chile, Peru**

*****

Bivalvia, Unionoida, Unionidae

Z 300 druhů severoamerických druhů sladkovodních mlžů z čeledi velevrubovitých (*Unionidae*) je 51 druhů zákonem chráněných (z toho 22 druhů na CITES). Jsou ohrožené znečištěním sladkovodních toků a jezer, melioračními pracemi, stavbou přehrad, rozšiřováním dna pro lodní dopravu a rybolovem, zasahujícími do jejich životního cyklu a prostředí. Ještě začátkem tohoto století byli mnohé druhy intenzívně loveny kvůli perlám a perleti (len z Mississippi v průběhu 6 let vytěženo 750 000 liber) a v současnosti se loví ve velkém kvůli přípravě inicializačních zárodků z perleti pro umělé chovy mořských perel. Roční objem výlovu v Tennessee pro tento účel se uvádí 4750 tun, přičemž je rozšířený i výlov bez povolení. Velmi negativní je také vliv zavlečených mlžů jako *Dreissena polymorpha* a pravděpodobně také *Corbicula fluminea*.

*****

Bivalvia, Veneroida, Tridacniidae

Obří mořští mlži (zévy) jsou ohroženi nadměrným lovem kvůli kvalitnímu masu, ceněnému hlavně v Japonsku, ale i globálním oteplováním korálových moří a fenoménem El-Niño. Ulity se využívají jako vedlejší produkt na výrobu dlaždic, obkladaček a drcený prach jako perleťová glazura pro keramiku.

Pro představu o rozsahu tohoto druhu obchodu uvádíme následující údaje z osmdesátých let:

1. V roce 1982 se jen do Jakarty přivezlo měsíčně 660 tun lastur rodu *Tridacna* pro další zpracování.
2. V roce 1985 India vyexportovala 1066 tun lastur rodu *Tridacna*, převážně do zemí blízkého východu (Kuvajit, Saudská Arábie, Emiráty)
3. Japonsko přivezlo v roce 1985 až 1203 tun lastur nebo prachu z lastur rodu *Tridacna* ze zemí celého světa.

Lov těchto velkých mlžů provází masivní destrukce prostředí korálových útesů a při životním cyklu 50 roků, nedokáže příroda obnovit ulovené množství.

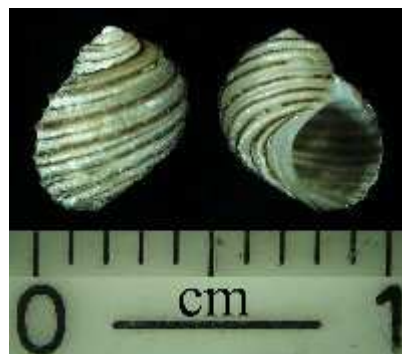

Tridacna gigas

*****

Gastropoda, Mesogastropoda, Hydrobiidae

Sladkovodní plži z izolovaných pramenišť a bažin pouštních oblastí Mexika jsou ohrožené odvodňováním močálů, klesající hladinou spodních vod v důsledku závlah a těžby nerostů, nadměrným znečištěním bažin agrochemikáliemi a turistickým využitím míst výskytu. Známé jsou termální pramene Quatros Cienagas, kde některé *Hydrobiidae* žijí ve vodě teplé asi 50°C.

Mexicothauma quadripaludium

*****

Gastropoda, Mesogastropoda, Strombidae

Velký mořský druh plže ohrožený hlavně lovem kvůli dobrému masu, v průmyslových oblastech Floridy a Kuby také znečištěním moře, hlavně na Floridě byl téměř vyhubený. Odhady z roku 1988 hovoří asi o 6 mil kusech importovaných do USA a o stejném množství zkonsumovaném lokálně, v některých částech Karibiku ještě stále hojný druh. Živočich se usmrcuje vyseknutím větší díry na ulitě v oblasti prvního závitu, což umožňuje vyjmutí masa. Ulita se při tom většinou znehodnotí, zřídka se použije na výrobu šperků a suvenýrů (stolních lamp).

Strombus gigas

*****

Gastropoda, Stylommatophora, Achatinellidae

Malé pestrobarevné druhy stromových plžů (*Gastropoda*) z ostrova Maui na Havajských ostrovech jsou ohrožené vypalováním lesů a keřů. V minulosti byli sbíraní také na šperky pro turisty. V současnosti je jejich výskyt v přirozených lesích vyšších poloh ostrova je přísně chráněných.

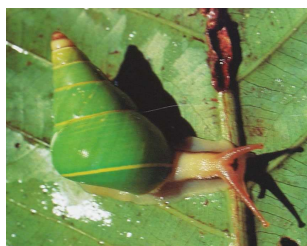

Achatinella sp.

*****

Gastropoda, Stylommatophora, Camaenidae

Výrazný zelený stromový plž z ostrova Manus v souostroví Admirality na sever od Nové Gunei je ohrožený odlesňováním území, vypalováním pralesa a výraznou redukcí biotopu. V současnosti je přísně chráněný.

Papustyla pulcherrima (Papuina pulcherrima)

*****

Gastropoda, Stylommatophora, Paryphantidae (Powelliphantidae)

Skupina dravých lesních plžů z Nového Zélandu je hodně ohrožená rozšířením nepřírodných predátorů, hlodavců a koček, na ostrovech. Ulita je pokrytá hrubým charakteristickým periostrakem, které po odumření plže a bez předcházejícího nakonzervování, sesychá, smršťuje se, praská a ulitu roztrhne. Kvůli této vlastnosti není tato skupina sběrateli příliš oblíbená.

Paryphanta sp.

*****